

# ***Landelijke Jeugdmonitor***

***Rapportage 3e kwartaal 2008***



## Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar
1995/'96–2005/'06	= boekjaar enz., 1995/'96 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenkomt met de som van de getallen.

## Colofon

De Landelijke Jeugdmonitor wordt samengesteld in opdracht van het Programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

De gegevens zijn afkomstig van:

- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
- Centrum voor Werk en Inkomen (CWI)
- Dienst Justitiële Jeugdinstellingen (DJI)
- Gemeentelijke Basisadministratie (GBA)
- Intomart GfK
- Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Justitie
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Programmaministerie voor Jeugd en Gezin
- Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM)
- Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)
- STIVORO
- TNO
- Trimbos-instituut
- Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC)

De uitvoering van de Landelijke Jeugdmonitor is in handen van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

### Omslag-ontwerp:

TelDesign, Rotterdam

### Inlichtingen:

Infoservice Jeugd, telefoon (088) 570 75 75  
(maandag–vrijdag, 09.00–17.00 uur) of via het contactformulier op  
<http://www.landelijkejeugdmonitor.nl>

### Copyright:

Centraal Bureau voor de Statistiek.

ISSN: 1876-181X

# Jeugd in Nederlandse gemeenten

Op 1 januari 2008 woonden bijna vijf miljoen jongeren (0 tot 25 jaar) in Nederland. Een op de acht woonde in Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage of Utrecht. Naar verhouding woonden de meeste jongeren in de gemeente Urk; bijna de helft van de Urkers was jonger dan 25 jaar. Een kwart van de Nederlandse jongeren was van allochtone afkomst. De westerse allochtone jongeren woonden vooral in de grensgemeenten terwijl niet-westerse allochtonen vooral in de grote gemeenten woonden. Kenmerkend voor de grote gemeenten is het aantal jongeren dat opgroeit in een eenoudergezin, het aantal voortijdig schoolverlaters, het aantal jongeren met een bijstandsuitkering en het aantal jeugdige verdachten. Het aandeel Wajong-uitkeringen is daarentegen juist relatief laag in de grote gemeenten.

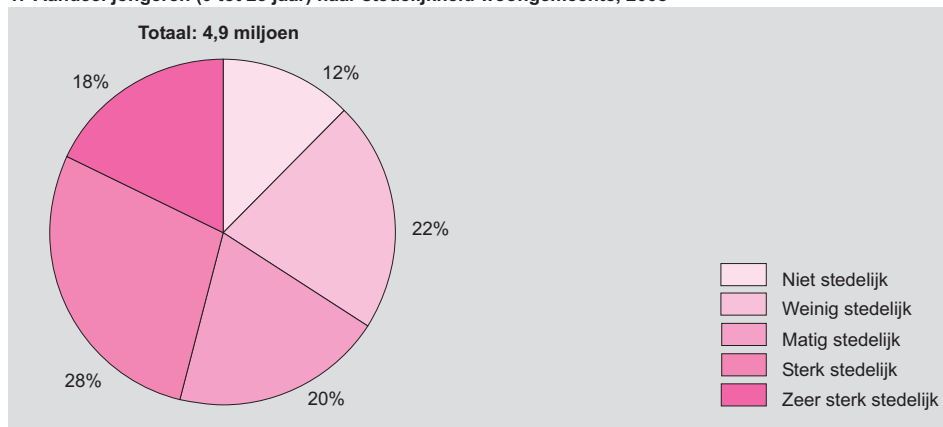
## Informatie op gemeenteniveau in de Landelijke Jeugdmonitor

De Landelijke Jeugdmonitor geeft een beeld van hoe het met de totale jeugd in Nederland gaat. De Landelijke Jeugdmonitor bevat ook veel informatie op regionaal niveau. Zo wordt voor de verschillende onderwerpen waar mogelijk een uitsplitsing gemaakt naar landsdeel, provincie en gemeente. In de jeugddatabase van de Landelijke Jeugdmonitor zijn daarvoor twee tabellen opgenomen: één met indicatoren over de jeugd op gemeenteniveau en één op provincieniveau. Met behulp van deze twee tabellen kan een gemeente bijvoorbeeld haar aandeel voortijdig schoolverlaters vergelijken met andere gemeenten of met het provinciale dan wel landelijke gemiddelde. In deze kwartaalrapportage is expliciet aandacht voor de indicatoren over de jeugd per gemeente. Voor verschillende onderwerpen worden de opvallendste uitkomsten genoemd en komen vaak ook de vier grootste gemeenten (G4) aan de orde.

## Een op de acht jongeren woont in vier grote gemeenten

Op 1 januari 2008 waren 4,9 miljoen Nederlanders jonger dan 25 jaar. Sinds 2000 is dit aantal met bijna 90 duizend toegenomen. De meeste jongeren stonden ingeschreven als inwoner van Amsterdam, gevolgd door Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht. Gezamenlijk woonden er 629 duizend jongeren in deze vier grootste gemeenten (G4) van Nederland. Dit betekent dat één op de acht jongeren in de G4 woonde. Schiermonnikoog, Vlieland en Rozenburg hadden het kleinste aantal jeugdige inwoners, voor elk van deze gemeenten waren dat er nog geen 5 honderd.

1. Aandeel jongeren (0 tot 25 jaar) naar stedelijkheid woongemeente, 2008



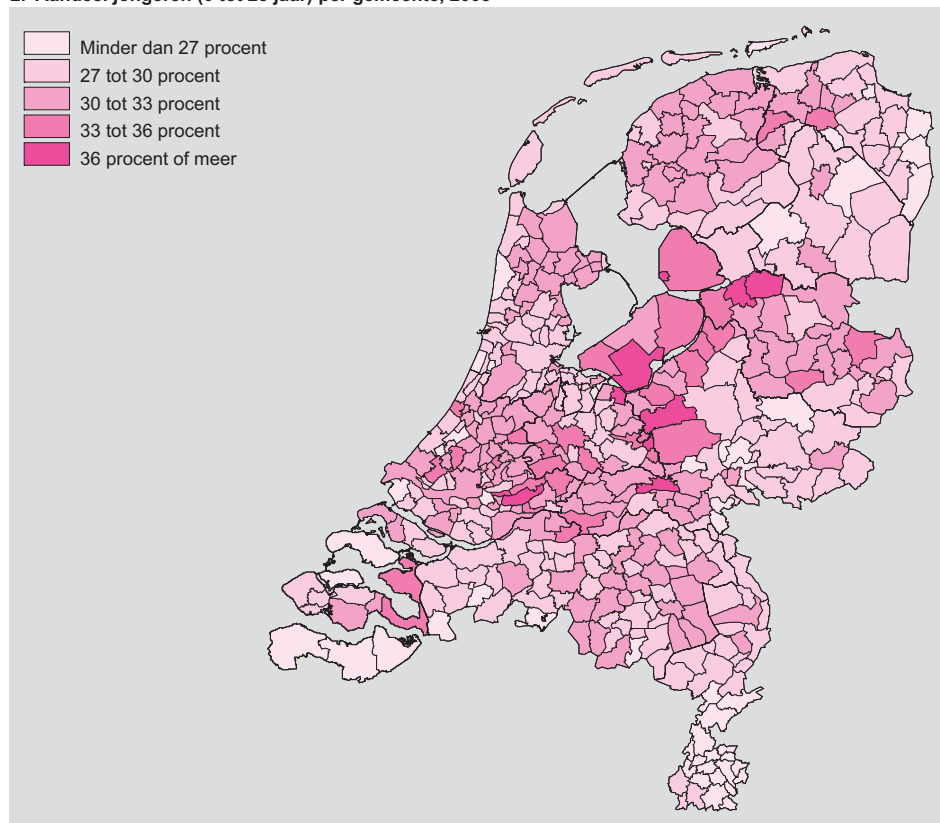
Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

Jongeren in een stad groeien onder andere omstandigheden op dan jongeren op het platteland. Een derde van de jongeren woonde in een gemeente met meer dan 100 duizend inwoners. Voor Nederlandse begrippen is dat een grote gemeente. Toch zegt dit inwoneraantal niet altijd iets over de stedelijkheid van een gemeente. De stedelijkheidsgraad is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid en varieert van zeer sterk stedelijk tot niet stedelijk. Iets minder dan de helft van de jongeren (46 procent) woonde in een (zeer) sterk stedelijke gemeente. Hier vallen bijvoorbeeld de G4 en grote gemeenten als Eindhoven en Tilburg onder, maar ook kleinere gemeenten als Weesp en Oegstgeest. In de weinig tot niet stedelijke gemeenten woonde 34 procent van de jongeren.

### Aandeel jongeren in Urk het hoogst

Het aantal jongeren dat in een gemeente woont, is uiteraard afhankelijk van het totale aantal inwoners van de gemeente. Het is ook interessant om naar het aandeel jongeren te kijken. Urk heeft het hoogste percentage jongeren: bijna de helft (49 procent) van de Urkers was op 1 januari 2008 nog geen 25 jaar. Ook in Staphorst woonden relatief veel jongeren. In Vaals was het aandeel jongeren het laagst. In deze Limburgse gemeente was 23 procent van de inwoners 0 tot 25 jaar. Dit is opvallend laag in vergelijking met het landelijke aandeel van 30 procent. Overigens behoorden naast Vaals nog drie Limburgse gemeenten tot de tien gemeenten met het laagste aandeel jongeren. Het aandeel jongeren in de G4 was in 2008 vergelijkbaar met het landelijke aandeel. In Amsterdam lag dit aandeel met 28 procent net iets lager terwijl het in Utrecht met 33 procent juist net iets hoger lag.

#### 2. Aandeel jongeren (0 tot 25 jaar) per gemeente, 2008



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

## Veel 18-plussers in universiteitssteden

Tussen het 18<sup>e</sup> en 25<sup>e</sup> levensjaar verlaat een groot aantal jongeren het ouderlijk huis. Zo woonde 15 procent van de 18-jarigen in 2008 niet thuis terwijl dat voor de 24-jarigen 68 procent is. Een deel van de jongeren gaat op zichzelf wonen vanwege een studie. In gemeenten waar instellingen voor hoger onderwijs aanwezig zijn, wonen dan ook relatief veel 18-plussers. In 2008 spande Groningen daarin de kroon. Van alle Groningse jongeren (tot 25 jaar) was 56 procent 18 jaar of ouder. Van de tien gemeenten met het hoogste aandeel 18-plussers was Leeuwarden de enige gemeente zonder eigen universiteit. Wel heeft deze stad drie hogescholen.

Van de G4 stond alleen Utrecht in de top tien. Toch lag het aandeel 18-plussers in de drie andere grote gemeenten ook hoger dan het landelijke aandeel van 28 procent. In Naarden woonden in 2008 naar verhouding de minste 18-plussers, slechts 14 procent. Dit is twee keer zo laag als het landelijke gemiddelde. Ook in de gemeenten Rozendaal, Ameland, Abcoude en Bloemendaal woonden relatief weinig jongeren van 18 jaar of ouder.

**Staat 1**  
**Gemeenten met grootste aandeel 18-plussers onder jongeren, 2008**

	Totaal	0 tot 18 jaar	18 tot 25 jaar	18 tot 25 jaar
	<i>x 1 000</i>			<i>% van alle jongeren</i>
Nederland	4 918	3 546	1 372	27,9
Groningen	64	28	36	56,4
Wageningen	11	6	5	46,6
Delft	30	16	14	45,4
Maastricht	34	19	15	43,9
Nijmegen	51	29	22	43,7
Utrecht	97	56	42	42,9
Leiden	36	21	15	41,4
Leeuwarden	30	18	12	40,5
Tilburg	64	40	23	36,7
Enschede	49	31	18	36,7
Amsterdam	212	139	74	34,7
Rotterdam	177	117	60	33,8
's-Gravenhage	142	99	43	30,3

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

## Westers allochtone jongeren in grensgemeenten, niet-westerse in grote gemeenten

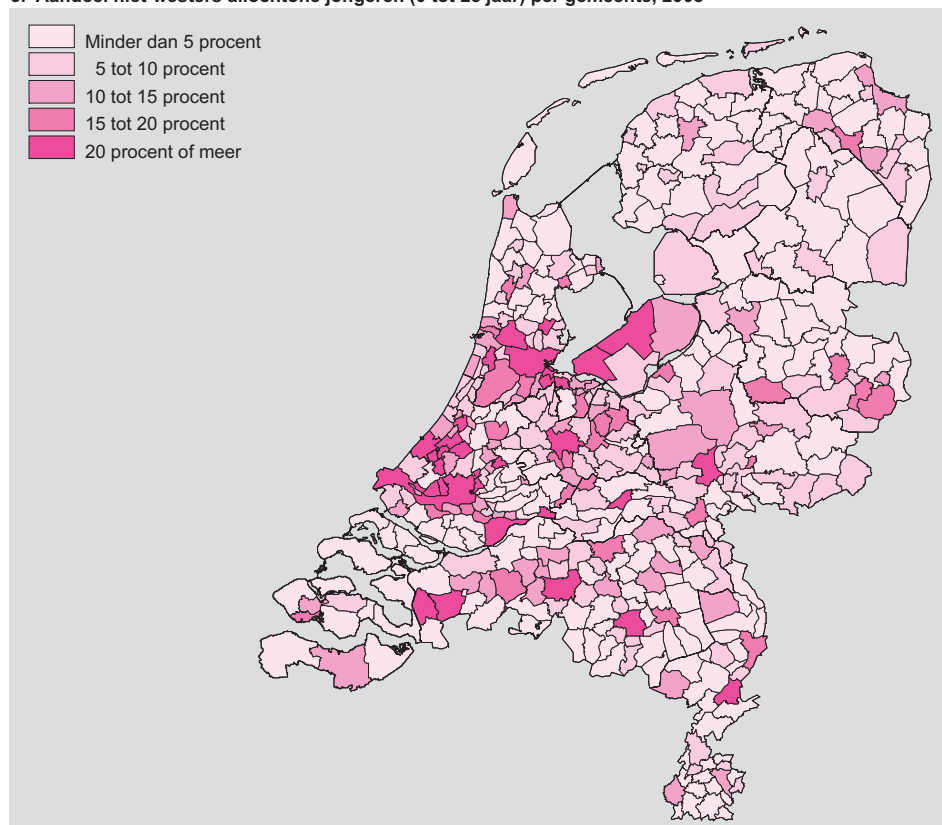
Ongeveer een kwart (23 procent) van de jongeren in Nederland was op 1 januari 2008 van allochtone afkomst. Van deze jongeren is ten minste één van de ouders in het buitenland geboren. Zelf kunnen ze in het buitenland (eerste generatie) of in Nederland zijn geboren (tweede generatie). Het land van herkomst bepaalt of een jongere behoort tot de groep westerse of de niet-westerse allochtonen. Het aandeel westers allochtone jongeren was 7 procent en het aandeel niet-westers allochtone jongeren 16 procent.

Westers allochtone jongeren woonden vooral in de grensgemeenten, en in het bijzonder in de provincies Limburg en Zeeland. Zo was bijna de helft (46 procent) van de jongeren in Vaals westers allochtoon. In Baarle-Nassau was dat ruim een kwart (27 procent). Deze westers allochtone jongeren in de grensgemeenten waren vooral van Belgische en Duitse afkomst. Ook in een aantal gemeenten in de Randstad woonden relatief veel westers allochtone jongeren. In Wassenaar was bijvoorbeeld een kwart en in Amstelveen 17 procent van de jongeren westers allochtoon. Dat ook in gemeenten in de Randstad het aandeel westers allochtone jongeren relatief hoog is, heeft te maken met de aanwezigheid van internationale opleidingsinstituten en passende werkgelegenheid. Beiden zijn

aantrekkelijk voor westerse migranten (Van Duin e.a., 2006). Vanwege de internationalisering van de arbeidsmarkt is te verwachten dat het aandeel westerse alloctonen in de Randstad ook nog zal toenemen (De Vries e.a., 2006). Het gaat dan bijvoorbeeld om werknemers die voor een internationale organisatie in Nederland zijn gestationeerd, de zogeheten expats.

Niet-westers allochtone jongeren woonden veelal in de grote gemeenten, en dan met name in de G4. In Rotterdam was het aandeel niet-westers allochtone jongeren het hoogst; 52 procent van alle 0- tot 25-jarige Rotterdammers was in 2008 van niet-westerse herkomst. Dit is drie keer zo hoog als het landelijke aandeel. In Amsterdam was 50 procent van de jongeren niet-westers allochtoon en in Den Haag 47 procent. Ook in Schiedam, Almere en Diemen woonden relatief veel niet-westers allochtone jongeren. In Utrecht hadden drie van de tien jongeren een niet-westers allochtone afkomst. Dit waren vaak Marokkaanse jongeren. In Rotterdam en Den Haag waren het daarentegen relatief vaak Antilliaanse en Surinaamse jongeren. Dit gold ook voor Almere en Diemen terwijl in Schiedam veel Turkse jongeren woonden.

### 3. Aandeel niet-westers allochtone jongeren (0 tot 25 jaar) per gemeente, 2008



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

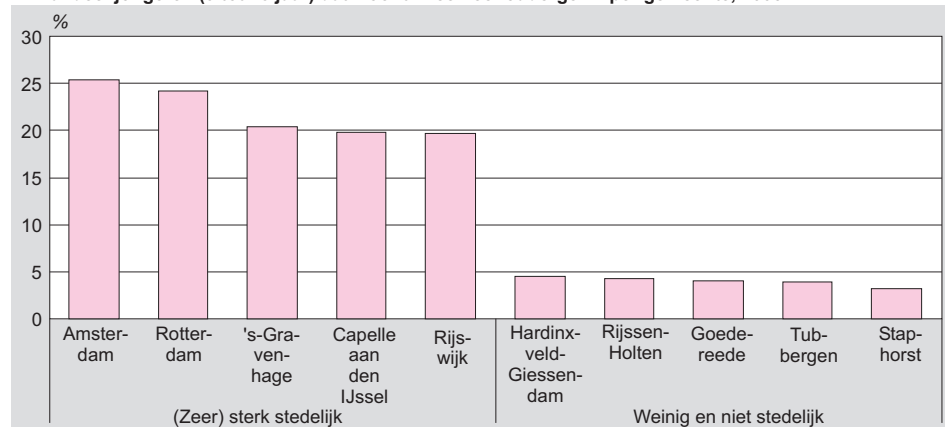
### Jongeren in eenoudergezinnen vooral in stedelijke gebieden

Veel jongeren groeien op in een traditioneel gezin met twee ouders. De laatste jaren nam echter het aantal jongeren dat bij één van de ouders woont toe. In Nederland woonden in 2007 ruim 600 duizend jongeren in een eenoudergezin. Dit betekent dat één op de acht jongeren opgroeide bij één van beide ouders. In 2000 gold dat voor één op de tien jongeren. Dat jongeren bij één van de ouders woonden, was vaak als gevolg van een scheiding of door overlijden.

In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag was het aandeel jongeren dat opgroeide in een eenoudergezin veel hoger dan het landelijk gemiddelde. In alle drie de gemeenten was

dat meer dan een vijfde van de jongeren. In Utrecht daarentegen woonden juist iets minder dan gemiddeld jongeren bij één van de ouders. Naast de drie genoemde grote gemeenten was het aandeel jongeren in een eenoudergezin ook in de gemeenten Capelle aan de IJssel en Rijswijk relatief hoog. Ook dit zijn, net als Amsterdam, Rotterdam en Den Haag (zeer) stedelijke gebieden. In de weinig en niet stedelijke gebieden was het aandeel jongeren in een eenoudergezin juist laag. Zo was dat in de gemeente Staphorst slechts 3 procent van het totaal aantal jongeren en in de gemeenten Tubbergen en Rijssen-Holten 4 procent.

4. Aandeel jongeren (0 tot 25 jaar) dat woont in een eenoudergezin per gemeente, 2008

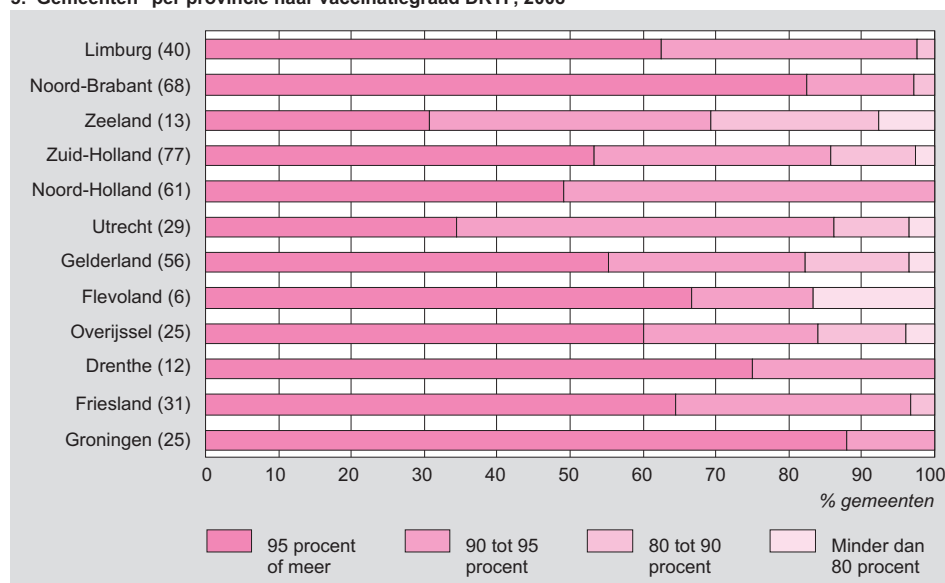


Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

### Meeste gemeenten voldoen aan norm DKTP

Sinds 1957 biedt de overheid het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) aan als preventieprogramma. De hoofddoelstelling van dit programma is het voorkomen van ziekte en sterfte door middel van vaccinaties (RIVM, 2008). Zuigelingen krijgen via dit programma op verschillende momenten een vaccinatie toegediend, die hen moet beschermen tegen de infectieziekten difterie, kinkhoest, tetanus en poliomyelitis (DKTP). Dit is met twee, drie, vier en elf maanden.

5. Gemeenten<sup>1)</sup> per provincie naar vaccinatiegraad DKTP, 2008



<sup>1)</sup> Achter de provincienaam staat tussen haakjes het totaal aantal gemeenten van die provincie.

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, RIVM.

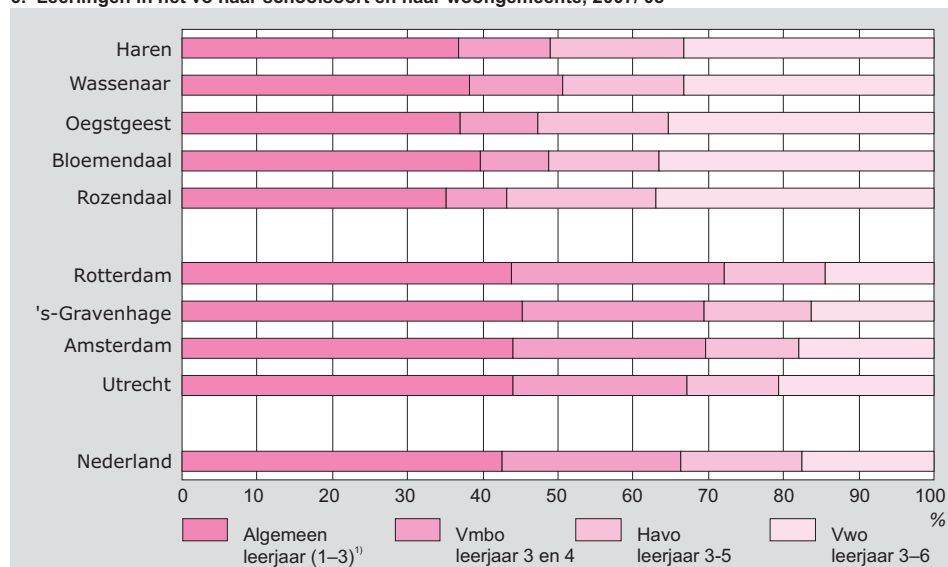
Na deze vaccinaties ben je basisimmuun voor DKTP. In 2008 gold dat voor 95 procent van alle zuigelingen in Nederland. Dit is ruim boven de in Nederland geldende norm van 90 procent. Ook de vier grote gemeenten haalden deze norm. Amsterdam en Rotterdam zaten met beiden 91 procent net boven deze norm terwijl in Den Haag en Utrecht respectievelijk 94 en 95 procent van de zuigelingen was ingeënt tegen DKTP. Het waren vooral relatief kleine gemeenten met een zeer hoog percentage zuigelingen dat is ingeënt. Er zijn ook gemeenten met een laag percentage omdat ouders vanwege hun geloof vaccinaties afwijzen. Dat het percentage zuigelingen in Vaals laag was, heeft nog weer een andere reden. In een voorgaande paragraaf bleek al dat in deze gemeente veel westerse allochtonen wonen. Voor het lage vaccinatiepercentage geeft het RIVM als reden dat deze westers allochtonen nog naar een eigen kinderarts in Duitsland gaan voor het inenten van zuigelingen (RIVM, 2008).

### Veel vwo-ers in Bloemendaal en Oegstgeest

Jongeren brengen een groot deel van de dag door op school. In Nederland ben je namelijk vanaf je 5<sup>e</sup> verjaardag leerplichtig. Toch gaat ook het merendeel van de 4-jarigen al naar school. Het aandeel 4- tot 12-jarigen dat onderwijs volgt is daarom hoog. In het schooljaar 2006/'07 was dat 99 procent. De meeste kinderen (95 procent) gingen naar het regulier basisonderwijs. Daarnaast ging een klein deel (2 procent) naar het speciaal basisonderwijs en een klein deel (2 procent) naar een speciale school. Deze speciale scholen zijn bedoeld voor kinderen met zintuiglijke, lichamelijke of verstandelijke beperkingen en voor kinderen met leer- en gedragsproblemen.

Rond hun 12<sup>e</sup> maken veel kinderen de overstap naar het regulier voortgezet onderwijs. In het schooljaar 2007/'08\* stonden in totaal 914 duizend jongeren ingeschreven voor een opleiding in het voortgezet onderwijs. In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs hoeft nog niet altijd een keuze gemaakt te worden voor een bepaalde schoolsoort. Leerlingen zitten bijvoorbeeld in een algemeen leerjaar voor havo en vwo. Vanaf het derde leerjaar is voor praktisch elke leerling duidelijk welke schoolsoort wordt gevolgd. In Nederland zat 43 procent van de jongeren in het voortgezet onderwijs in de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs of het algemene leerjaar 3 (havo/vwo).

6. Leerlingen in het vo naar schoolsoort en naar woongemeente, 2007/'08\*



<sup>1)</sup> Leerjaar 3 is het gemeenschappelijk leerjaar 3 voor havo en vwo. Het gaat hier om een kleine groep van ruim 6 duizend leerlingen.

Bron: Landelijke Jeugdmonitor, Onderwijsstatistieken.



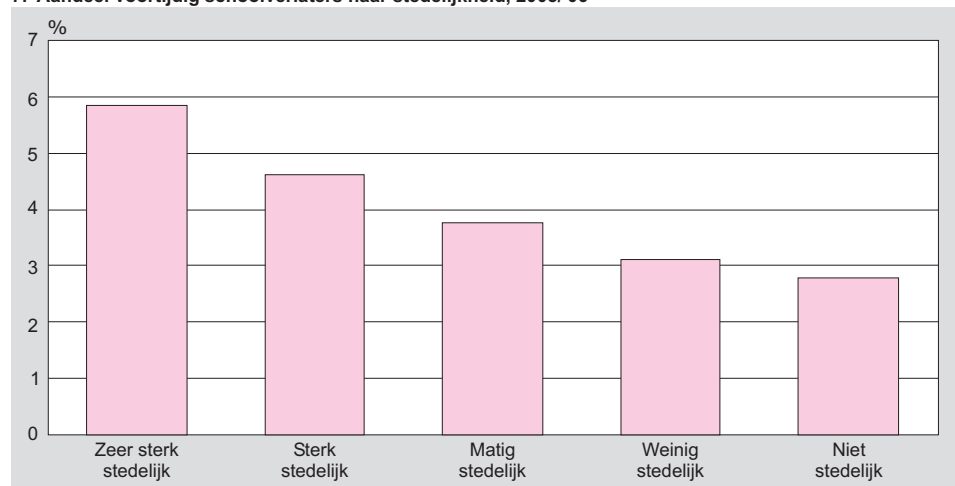
Daarnaast volgde 24 procent een vmbo opleiding, 16 procent een havo en 18 procent een vwo opleiding. Leerlingen uit de gemeenten Bloemendaal en Oegstgeest volgden naar verhouding meer dan twee keer zo vaak een vwo opleiding. Het aandeel leerlingen dat een vmbo opleiding volgt, is daarentegen juist veel lager. Deze gemeenten met relatief veel vwo-ers zijn ook de gemeenten met juist naar verhouding weinig 18-plussers. Het is waarschijnlijk dat de jongeren die hun vwo-opleiding hebben afgerond, daarna vrij snel uit huis gaan om elders te studeren. Ook zijn dit juist gemeenten waar relatief veel mensen wonen met een hoog inkomen. Van de vier grote gemeenten volgden jongeren uit Utrecht iets vaker een vwo-opleiding dan het landelijke gemiddelde. In Rotterdam was juist het aandeel jongeren op het vmbo wat hoger.

### Vooraf jeugdige stedelingen voortijdig van school

Veel jongeren ronden hun schoolloopbaan succesvol af. Een aantal van hen stapt echter voortijdig op en verlaat het onderwijs zonder startkwalificatie. Dat wil zeggen dat zij zonder een diploma op minimaal havo, vwo of mbo-2 niveau van school gaan. In het schooljaar 2005/06 verlieten ruim 50 duizend jongeren onder de 23 jaar het voortgezet onderwijs of het mbo zonder startkwalificatie. Van alle leerlingen uit het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs onder de 23 jaar is dat 4 procent. Voortijdige schooluitval hangt samen met stedelijkheid. In de vier grote gemeenten was het aandeel voortijdig schoolverlaters hoger dan gemiddeld in Nederland. Van de Rotterdamse jongeren verliet 7 procent zonder startkwalificatie het onderwijs. Onder de jongeren in Amsterdam, Den Haag en Utrecht was dat 6 procent. Ook in (zeer) sterk stedelijke gemeenten zoals Schiedam en Den Helder was het aandeel voortijdig schoolverlaters hoog. In niet stedelijke gemeenten zoals Tubbergen en Olst-Wijhe daarentegen verliet slechts één procent van de jongeren voortijdig het onderwijs. De samenhang tussen voortijdig schoolverlaten en stedelijkheid komt deels door het relatief hoge aandeel niet-westers allochtone jongeren dat in de sterk stedelijke gebieden woont. Ook wonen in de stedelijke gebieden naar verhouding veel jongeren die opgroeien in eenoudergezinnen. Schooluitval is onder niet-westers allochtone jongeren hoger dan onder autochtone jongeren en onder jongeren uit eenoudergezinnen hoger dan onder jongeren die opgroeien in een twee-oudergezin.

Ook in sommige grensgemeenten staan relatief veel jongeren als voortijdig schoolverlater te boek. Deels is dit het gevolg van grensverkeer. Zo zijn er jongeren die in Nederland wonen, maar hun opleiding in het buitenland vervolgen. Omdat deze opleidingen in het buitenland niet opgenomen zijn in de Nederlandse onderwijsregisters worden de jongeren beschouwd als schoolverlater.

7. Aandeel voortijdig schoolverlaters naar stedelijkheid, 2005/06\*



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Onderwijsstatistieken.

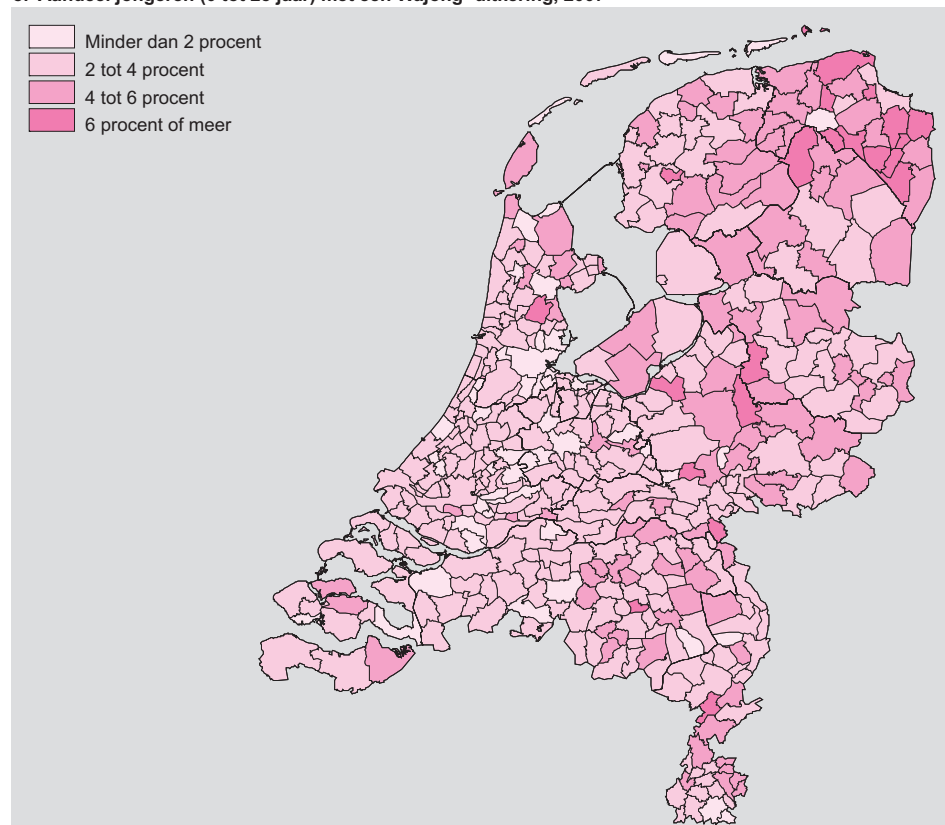
## Relatief veel jongeren in G4, Groningen en Limburg afhankelijk van bijstand

Jongeren die (tijdelijk) niet in staat zijn om in hun eigen levensonderhoud te voorzien, kunnen onder bepaalde voorwaarden vanaf hun 18<sup>e</sup> een bijstandsuitkering krijgen. Voor jongeren tot 21 jaar zijn ouders echter nog wel onderhoudsplichtig. Dit betekent dat ouders de plicht hebben om financieel voor hun kinderen te zorgen tot ze 21 zijn. De hoogte van de bijstandsuitkering voor jongeren tot 21 jaar is dan ook bijzonder laag. In Nederland ontvingen in 2005 zo'n 19 duizend jongeren een bijstandsuitkering. Dit komt neer op ruim één procent van de jongeren tot 23 jaar. Bijna een kwart van hen woonde in de vier grote gemeenten. Vooral in Rotterdam woonden relatief veel jongeren met een bijstandsuitkering. Daar was 3,2 procent van de jongeren tot 23 jaar afhankelijk van de bijstand. Ook in Den Haag hadden naar verhouding veel jongeren een uitkering, namelijk 2,6 procent. Het aandeel jeugdige inwoners van Utrecht en Amsterdam was vergelijkbaar met het landelijke aandeel. Niet alleen in de G4, maar ook in gemeenten in de provincies Groningen en Limburg ontvingen relatief veel jongeren een bijstandsuitkering. Zo waren in de Groningse gemeenten Pekela en Veendam 4 keer zoveel jongeren van de bijstand afhankelijk als in heel Nederland. In de Limburgse gemeenten Kerkrade en Brunssum was dat 2,5 keer zoveel.

## Wajong-uitkeringen in niet stedelijke gemeenten

Het kabinet vindt het niet acceptabel dat jongeren afhankelijk zijn van de bijstand. De invoering van de werkleerplicht zou moeten voorkomen dat jongeren een beroep doen op de bijstand. Deze werkleerplicht heeft tot doel zoveel mogelijk jongeren te stimuleren te gaan werken, door te leren of werk en studie te combineren. Niet voor alle jongeren is doorleren of het vinden van een baan echter vanzelfsprekend. Jongeren met een chroni-

8. Aandeel jongeren (0 tot 25 jaar) met een Wajong-uitkering, 2007



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Bevolkingsstatistieken.

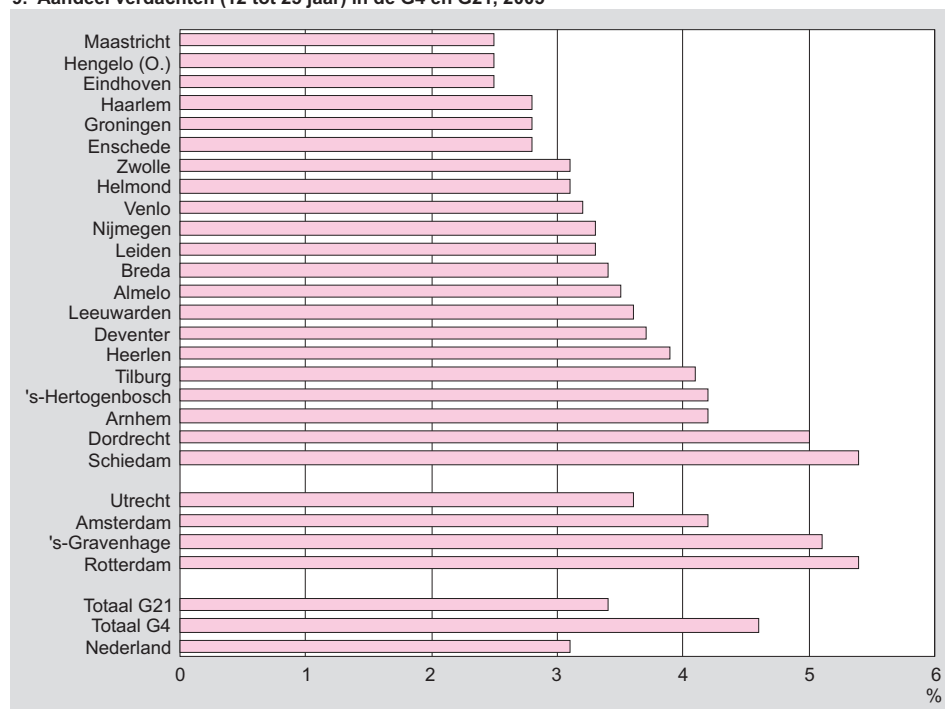
sche ziekte of een beperking, die niet of slechts gedeeltelijk werken, en die ook al op jeugdige leeftijd al arbeidsongeschikt waren, kunnen vanaf hun 18<sup>e</sup> een beroep doen op de wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong). In 2007 ontvingen bijna 44 duizend jongeren een Wajong-uitkering. Dit is ruim 3 procent van alle jongeren 18- tot 25-jarigen. Het aandeel jongeren met een Wajong-uitkering is niet een kenmerk van de grote steden. Zo kwam het aandeel Rotterdamse jongeren met een Wajong-uitkering overeen met het landelijk gemiddelde. Voor 's-Gravenhage, Amsterdam en Utrecht lag dit aandeel lager dan gemiddeld. Daarentegen zijn er juist relatief veel jongeren met een Wajong-uitkering in de weinig tot niet stedelijke gemeenten, zoals Reiderland, Ermelo en Appingedam.

### Jeugdige Rotterdammers en Schiedammers vaakst verdacht

Jongeren worden relatief vaak verdacht van het plegen van een misdrijf. In 2005 was dat bij de 12- tot 25-jarigen met 3,1 procent bijna drie keer zo vaak als bij de 25-plussers. In totaal maakte de politie tegen ruim 80 duizend jongeren een proces-verbaal van aanhouding op. Ongeveer een vijfde van hen woonde in de vier grote gemeenten. Vooral in Rotterdam en Den Haag werden jongeren naar verhouding vaak verdacht. In beide gemeenten was dat meer dan 5 procent. Toch was ook in Amsterdam en Utrecht het aandeel verdachte jongeren hoger dan het landelijke aandeel. Van de 21 middelgrote gemeenten (G21)<sup>1)</sup> was in Schiedam en Dordrecht het aandeel verdachten het hoogst.

Jongeren maakten zich het meest schuldig aan vermogensdelicten. Hieronder vallen onder andere eenvoudige diefstal en bedrog en heling. Dit gold vooral voor de vier grote gemeenten. Jongeren in deze gemeenten werden vaker van vermogensdelicten verdacht dan de totale populatie jeugdige verdachten. Jongeren in de 21 middelgrote gemeenten werden relatief vaker verdacht van geweldsdelicten.

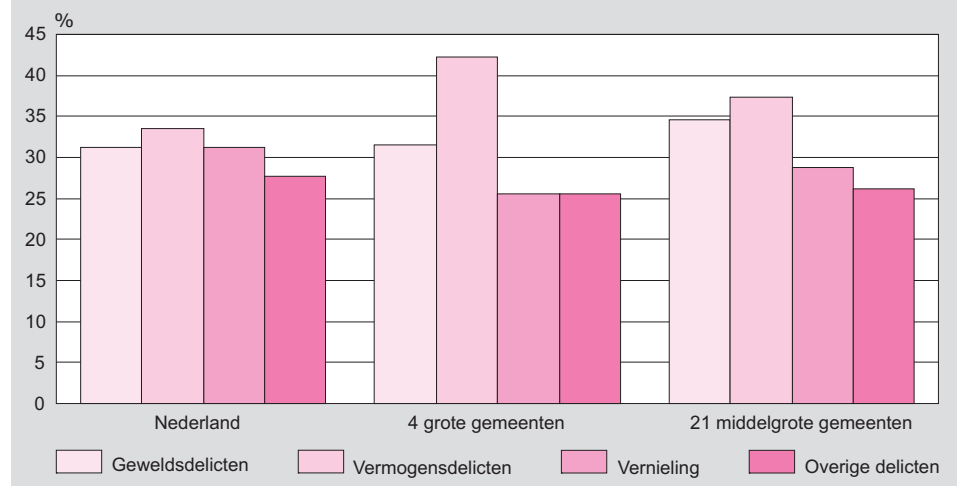
9. Aandeel verdachten (12 tot 25 jaar) in de G4 en G21, 2005\*



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Korps Landelijke Politie Diensten.

<sup>1)</sup> De 21 middelgrote steden die naast de vier grote steden zijn geselecteerd in het kader van het Grote Steden Beleid. In eerste instantie waren dit 15 steden, namelijk Almelo, Leeuwarden, Den Bosch, Hengelo, Helmond, Groningen, Enschede, Eindhoven, Breda, Zwolle, Tilburg, Nijmegen, Maastricht, Arnhem en Deventer. In 1996 zijn daar zes steden aan toegevoegd, namelijk Leiden, Dordrecht, Haarlem, Schiedam, Heerlen en Venlo.

10. Aandeel verdachten (12 tot 25 jaar) naar type delict, 2005\*



Bron: Landelijke Jeugdmonitor, CBS-Korps Landelijke Politie Diensten.

# Lijst van gebruikte begrippen

## **Arbeidsongeschikt**

Situatie waarin iemand verkeert als hij of zij door ziekte of gebrek een belemmering ndervindt bij het verkrijgen of verrichten van arbeid.

## **Bijstandsuitkering**

De bijstandsuitkering is een maandelijks uitkering voor de kosten van levensonderhoud in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB). Een bijstandsuitkering is bedoeld voor mensen zonder of met een laag inkomen en geen of een laag eigen vermogen.

## **Eenoudergezin**

Particulier huishouden bestaande uit één ouder met thuiswonende kind(eren) (en met mogelijk ook overige leden).

## **Niet-westers allochtoon**

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen in de werelddelen Afrika, Latijns-Amerika en Azië (excl. Indonesië en Japan) of Turkije. Op grond van hun sociaal-economische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westers allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

## **Schoolsoorten**

vmbo = voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

havo = hoger algemeen voortgezet onderwijs

vwo = voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

mbo = middelbaar beroepsonderwijs

hbo = hoger beroepsonderwijs

wo = wetenschappelijk onderwijs

## **Startkwalificatie**

Een startkwalificatie is de minimale opleiding die nodig is om succesvol de stap naar de arbeidsmarkt te kunnen maken. In Nederland is het niveau hiervan vastgesteld op een diploma op havo-, vwo- of mbo-niveau 2 of hoger.

### **Stedelijkheid (van een gebied)**

Een maatstaf voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevingsadressendichtheid (oad). Hierbij zijn vijf categorieën onderscheiden:

- zeer sterk stedelijk: gemiddelde oad van 2 500 of meer adressen per km<sup>2</sup>;
- sterk stedelijk: gemiddelde oad van 1 500 tot 2 500 adressen per km<sup>2</sup>;
- matig stedelijk: gemiddelde oad van 1 000 tot 1 500 adressen per km<sup>2</sup>;
- weinig stedelijk: gemiddelde oad van 500 tot 1 000 adressen per km<sup>2</sup>;
- niet stedelijk: gemiddelde oad van minder dan 500 adressen per km<sup>2</sup>.

### **Verdachten van misdrijven**

Verdachten tegen wie een procesverbaal van aanhouding is opgemaakt op verdenking van het plegen van een misdrijf. Dit zijn verdachten die staan geregistreerd in de herkenningssystemen (HKS) van de politie. Het betreft hier niet verdachten van overtreddingen. Jongeren die een Halt-afdoening wordt aangeboden komen niet voor in deze publicatie.

### **Voortijdig schoolverlaters**

Iemand die het (bekostigd) onderwijs heeft verlaten en niet in het bezit is van een startkwalificatie.

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Nederland kan op twee manieren worden benaderd, namelijk vanuit het totale volume of vanuit de nieuwe aanwas.

Het totale volume is het totaal aantal personen zonder startkwalificatie in Nederland. Dit aantal is ontleend aan de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De uitkomsten van de EBB zijn gebaseerd op een steekproef van ongeveer 90 000 personen onder de Nederlandse bevolking van 15 tot 64 jaar.

De nieuwe aanwas is het aantal personen dat in een bepaald schooljaar het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. Dit aantal is gebaseerd op onderwijsregistraties. Aan de hand van de directe door- en uitstroom tussen twee opeenvolgende schooljaren binnen het door de overheid bekostigde onderwijs en het bezit van startkwalificerende diploma's wordt het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (de nieuwe aanwas) bepaald.

Bij het afbakenen van de groep voortijdig schoolverlaters wordt dikwijls een leeftijdsgrens aangehouden. Bij de Europese doelstelling om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen (m.b.t. het totale volume), wordt uitgegaan van jongeren van 18 tot 25 jaar. Bij de Nederlandse beleidsdoelstellingen (m.b.t. de nieuwe aanwas) wordt uitgegaan van de groep 12 tot 23-jarigen.

### **Westers allochtoon**

Allochtoon met als herkomstgroepering een van de landen van de werelddelen Europa (excl. Turkije), Noord-Amerika en Oceanië of Indonesië of Japan. Op grond van hun sociaaleconomische en sociaal-culturele positie worden allochtonen uit Indonesië en Japan tot de westers allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in het voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

## Literatuur

Centraal Bureau voor de Statistiek en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2007). Leven in NL. Feiten en ontwikkelingen in lokaal Nederland. Den Haag: SDU Uitgevers.

Duin, C. van, Jong, A. de & Broekman, R. (2006). Regionale bevolkings- en allochtonenprognoses 2005-2025. Den Haag: Ruimtelijk Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek.

Kleine gids voor de Nederlandse Sociale Zekerheid (2008). Editie 2008.1. Kluwer.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (2008). Vaccinatiegraad Rijksvaccinatieprogramma Nederland, verslagjaar 2006-2008. Bilthoven: RIVM.

Vries, A. de, Hamers, B. & Latten, J. (2006). Inkomensdynamiek en achterliggende verhuisstromen. Bevolkingstrends 54 (4), blz. 41-45.

### Geraadpleegde internetsites

<http://www.cbs.nl>